

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.050.20.2024.RC
3235390.12752001.10256476
Warszawa, 26-06-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

K10INT2839 odpowiedź

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Dominika Jaśkowca w sprawie przeprowadzenia szczegółowych badań stanu ekologicznego rzek, którymi spłynęły zanieczyszczenia z pożaru w Siemianowicach Śląskich, K10INT2839, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień, które na moją prośbę przygotował według właściwości Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W zakresie realizacji zadań podsystemu monitoringu wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) rzeki, którymi spłynęły zanieczyszczenia z pożaru w Siemianowicach Śląskich tj. Brynica i Przemsza są objęte corocznymi badaniami, których zakres wynika z obowiązujących przepisów prawa. W ramach PMŚ badane są wskaźniki biologiczne, w tym ichtiofauna i makrobezkręgowce bentosowe, wykonywane są klasyfikacje stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego, stanu wód, a także badane są osady wodne rzek.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzone są w cyklach 6-letnich, zgodnych z planami gospodarowania wodami, na podstawie obowiązujących programów wykonawczych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Bieżący rok należy do cyklu wodnego 2022-2027. Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), w przypadku rzek Brynicy i Przemszy, na obszarze dorzecza Wisły. Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe ciekі mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie jcwp badane są w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej jcwp.

Obszar poniżej ujścia Rowu Michałkowickiego, do którego przedostały się zanieczyszczenia w wyniku pożaru w Siemianowicach Śląskich, obejmuje trzy jcwp: Brynicę od zb. Kozłowa Góra do ujścia, Przemszę od zb. Przeczyce do Białej Przemszy oraz Przemszę od Białej Przemszy do ujścia. We wszystkich ww. jcwp badania w ramach PMŚ prowadzone są corocznie, w różnym zakresie.

Badania w kierunku określenia stanu ekologicznego rzek prowadzone są co 3 lata. Ostatnie prowadzone były w jcwp Brynicy i Przemszy w 2022 roku i obejmowały wskaźniki biologiczne: fitobentos, makrofitę, makrobezkręgowce bentosowe. Kolejne badania w tym zakresie zaplanowane są na 2025 rok. Badania ichtiofauny prowadzone były w analizowanych punktach Przemszy w 2019 roku, natomiast w roku 2023 badano stan ichtiofauny Brynicy. Dobór wskaźników biologicznych uzależniony był od typu abiotycznego jcwp oraz realizowanego programu badawczego.

W tabeli 1 zestawiono badania wskaźników biologicznych w latach 2022-2027.

Tabela 1. Zestawienie badań wskaźników biologicznych w punktach pomiarowych Brynicy i Przemszy poniżej ujścia Rowu Michałkowickiego w latach 2022-2027

Punkty pomiarowe PMŚ poniżej Rowu Michałkowickiego	Fitobentos		Makrofity		Makrobezkręgowce bentosowe		Ichtiofauna	
	ostatnie badania	kolejne badania	ostatnie badania	kolejne badania	ostatnie badania	kolejne badania	ostatnie badania	kolejne badania
Brynica - ujście do Przemszy	2022	2025	-	-	2022	2025	2023	2025
Przemsza - powyżej ujścia Białej Przemszy	2022	2025	-	-	2022	2025	2019	2025
Przemsza - w Chełmku	2022	2025	2022	2025	2022	2025	2019	2025

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym¹ klasyfikacje stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego dla jcwp badanych w roku poprzednim.

Ostatnia klasyfikacja i ocena stanu wód wykonana była w 2022 roku i obejmowała lata 2016-2021 (tabela 2). Za 2022 rok wykonana została klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego, której wyniki zaprezentowano w tabeli 3.

Tabela 2. Klasyfikacja jcwp zlokalizowanych poniżej ujścia Rowu Michałkowickiego w latach 2016-2021²

Kod ppk	PL01S1301_1706	PL01S1301_1712	PL01S1301_1724
Nazwa ppk	Brynica - ujście do Przemszy	Przemsza - powyżej ujścia Białej Przemszy	Przemsza - w Chełmku
Kod jcwp	PLRW2000921269	PLRW2000821279	PLRW200010212999
Nazwa jcwp	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	Przemsza od Białej Przemszy do ujścia
Programy monitoringu	MO	MD/MO	MD/MO
Fitobentos	4	4	4
Makrofity	-	5	brak klasyfikacji
Makrobezkręgowce bentosowe	-	4	4
Ichtiofauna	-	5	4
Klasa elementów biologicznych	4	5	4
Klasa elementów hydromorfologicznych	5	5	4

¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1475)

² na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 poz. 1475) .

Programy monitoringu: MO – monitoring operacyjny, MD – monitoring diagnostyczny,

Klasa elementów biologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły

Klasa elementów hydromorfologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły

Klasa elementów fizykochemicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, >2 - niespełnienie wymogów klasy 2 oznacza stan poniżej dobrego

Klasa wskaźników chemicznych: 1 – dobry stan chemiczny, >1 – stan chemiczny poniżej dobrego.

Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	>2	>2
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	2	>2	>2
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	słaby potencjał ekologiczny	zły potencjał ekologiczny	słaby stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena stanu jcwp	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód

Tabela 3. Klasyfikacja jcwp zlokalizowanych poniżej ujścia Rowu Michałkowickiego w 2022 roku²

Kod ppk	PL01S1301_1706	PL01S1301_1712	PL01S1301_1724
Nazwa ppk	Brynica - ujście do Przemszy	Przemsza - powyżej ujścia Białej Przemszy	Przemsza - w Chełmku
Kod jcwp	PLRW20000621269	PLRW20000321279	PLRW20001021294
Nazwa jcwp	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	Przemsza od zb. Przeczycza do Białej Przemszy	Przemsza od Białej Przemszy do ujścia
Programy monitoringu	MD/MO	MO	MD/MO
Fitobentos	4	4	1
Makrofity	-	-	1
Makrobezkręgowce bentosowe	4	3	5
Klasa elementów biologicznych	4	4	5
Klasa elementów hydromorfologicznych	-	-	-
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	>2	>2
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	>2	>2	2
Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	-	-	-
Klasa wskaźników chemicznych	>1	>1	>1
Stan chemiczny	-	-	-
Ocena stanu jcwp	-	-	-

W 2023 roku w analizowanych punktach pomiarowych Brynicy i Przemszy badane były wybrane wskaźniki stanu chemicznego, w Przemszy w Chełmku (punkt zamykający zlewnię Przemszy) także wskaźniki charakteryzujące warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie oraz warunki biogenne, a w Brynicy ichtiofauna. Ponadto w każdym punkcie badane były tzw. wskaźniki terenowe: temperatura wody, tlen rozpuszczony, przewodność elektrolityczna oraz odczyn pH. Badania te są kontynuowane w 2024 roku (za wyjątkiem ichtiofauny).

Wyniki klasyfikacji wskaźników za 2023 rok były podobne jak w latach poprzednich i wykazały przekroczenia norm stanu dobrego badanych wskaźników jakości wody. W punkcie pomiarowym Brynicy ichtiofaunę zaklasyfikowano do III klasy tj. umiarkowanego potencjału, natomiast środowiskowe normy jakości dla wskaźników stanu chemicznego przekraczały średnioroczne stężenia kadmu, niklu oraz substancje z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). W wodach Przemszy przekroczenia norm stanu chemicznego przekraczały substancje z grupy WWA oraz w Przemszy powyżej ujścia Białej Przemszy nikiel, a w Przemszy w Chełmku pestycydy: chlorfenwinfos i HCH. Z badanych wskaźników terenowych we wszystkich punktach przekroczone były normy dla przewodności elektrolitycznej, a w Brynicy także tlen rozpuszczony. W Przemszy

w Chełmku normy przekraczały także wskaźniki biogenne (związki azotu i fosforu). Wyniki wykonanych klasyfikacji będą opublikowane po 30 czerwca br.

Wyniki badań prowadzonych w ramach PMŚ w miesiącach styczeń – kwiecień br. nie odbiegały od wyników z lat poprzednich.

Bieżące oraz archiwalne wyniki badań monitoringowych oraz szczegółowe informacje dotyczące wykonanych klasyfikacji i ocen stanu jcwp powierzchniowych publikowane są na stronie internetowej GIOŚ, Portalu jakości wód powierzchniowych, pod adresem: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>.

Na ww. Portalu zamieszczone są także informacje dot. sposobu prowadzenia badań monitoringowych wód powierzchniowych, systemów monitoringu, programów badań, mapy przedstawiające lokalizacje punktów pomiarowych.

Badania osadów wodnych rzek i jezior wykonywane są w ramach podsystemu PMŚ – monitoring wód powierzchniowych i obejmują oznaczanie zawartości metali ciężkich i wybranych szkodliwych związków organicznych w osadach powstających współcześnie w rzekach i jeziorach na obszarze kraju. W zlewni Przemszy punkty poboru osadów wodnych zlokalizowane są na rzece Przemszy. Ostatnie badania prowadzone były w 2023 roku w punktach pomiarowych Przemsza - powyżej zbiornika Przeczyce (jcwp Przemsza od źródeł do zb. Przeczyce) oraz Przemsza - w Chełmku (jcwp Przemsza od Białej Przemszy do ujścia). W bieżącym roku zaplanowane są badania osadów wodnych w Przemszy - w Chełmku (jcwp Przemsza od Białej Przemszy do ujścia) oraz w Brynicy - ujście do Przemszy (jcwp Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia). Wyniki badań i wykonanych ocen badanych wskaźników chemicznych zamieszczane są na stronie internetowej GIOŚ pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-osadow-dennych>.

Ponadto od momentu wystąpienia pożaru odpadów w Siemianowicach Śląskich w dniu 10 maja 2024 r. Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Katowicach wykonało szereg analiz próbek wody pobranych w wytypowanych punktach z Rowu Michałkowskiego, rzeki Brynicy, Przemszy i Wisły na zlecenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. Łącznie od dnia 10 maja 2024 r. do dnia 21 czerwca 2024 r. pobrano i wykonano analizy 122 próbek wody. Aktualnie próbki są pobierane i analizowane 3 razy w tygodniu. W pobranych próbkach wody są oznaczane węglowodory ropopochodne, BETX, ChZT, pH, azot ogólny, w wybranych próbkach chrom Cr⁶⁺. Wyniki badań są na bieżąco przekazywane zleceniodawcy tj. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

W zakresie realizacji zadań kontrolnych związanych z ochroną wód przed zanieczyszczeniem, organy Inspekcji Ochrony Środowiska zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 17a ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska³ wykonują, na podstawie przepisów art. 335 ust. 5 ustawy Prawo wodne⁴, kontrole gospodarowania wodami w zakresie przestrzegania warunków ustalonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych, natomiast, kontrole korzystania z wód w pozostałym zakresie wykonują Wody Polskie (art. 335 ust. 1 w związku z art. 334 pkt 1 ww. ustawy).

Od 1 stycznia 2018 r., tj. od momentu wejścia w życie ustawy Prawo wodne, zadania kontrolne Inspekcji Ochrony Środowiska dotyczące gospodarowania wodami obejmują:

1) kontrolę ilości pobranych wód oraz ilości i jakości ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi przez podmioty, które posiadają pozwolenia wodnoprawne lub zintegrowane. Kontrola obejmuje sprawdzenie przestrzegania warunków ustalonych w ww. decyzjach, w tym przestrzegania przez ww. podmioty zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska, co odpowiada kompetencjom organów Inspekcji Ochrony Środowiska określonym w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska;

---

³ ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425)

⁴ ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.)

2) kontrolę stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej, oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy.

W świetle powyższego, zgodnie z ustawowymi kompetencjami, organy Inspekcji Ochrony Środowiska na bieżąco prowadzą kontrole podmiotów, w tym wprowadzających ścieki/wody opadowe do wód lub do ziemi, a w przypadku stwierdzanych nieprawidłowości, podejmują przewidziane prawem działania pokontrolne.

Natomiast do zadań Wód Polskich należy weryfikacja formalno-prawna czynnych i nieczynnych urządzeń wodnych służących do odprowadzania ścieków/wód opadowych do wód lub do ziemi. W związku z powyższym organy Wód Polskich prowadzą zorganizowane działania zmierzające do likwidacji nielegalnych wylotów (bez pozwolenia wodnoprawnego, albo bez pozwolenia na realizację ich jako urządzeń wodnych) odprowadzających ścieki do wód lub do ziemi na terenie całej Polski.

Ustalenia z kontroli przeprowadzanych przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, podczas których stwierdzono wyloty eksploatowane bez pozwolenia, również są przekazywane organom Wód Polskich, jako właściwym do podjęcia dalszych działań.

Ewentualne dodatkowe informacje w przedmiotowej sprawie mogą znajdować się w dyspozycji Ministra Infrastruktury.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM